

Психологія управлінської взаємодії

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>054 Соціологія; 231 Соціальна робота; 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування</i>
Спеціальність	
Освітня програма	
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/ дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2кред. ЄКТС/120 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції: Практичні заняття:</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні:</i>
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Психологія управлінської взаємодії» є психологічні закономірності та механізми, які регулюють взаємодію людей в організованих системах під впливом лідерів.

Мета дисципліни – сформувати у студентів здатності: наукової орієнтації у міждисциплінарній галузі знань, якою є навчальна дисципліна; аналізу сучасних тенденцій управління організованими системами; визначення лідерства як парадигми організаційної влади; оцінки ефективності взаємодії людей у різноманітних психологічних ситуаціях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі **результати навчання**:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності;
- здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів;
- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
- здатність впроваджувати інноваційні технології;
- здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування та застосовувати проектні технології;
- уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування;
- уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни студенту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, менеджменту, історії, соціології тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами: «Соціологія», «Політологія», «Соціальна філософія» та дисциплінами управлінського блоку: «Основи менеджменту та теорії організації», «Теорія прийняття управлінських рішень».

Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття студентами змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.

3. Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ				
Тема 1. Загальні засади психології управлінської взаємодії	12	2	2	8
Тема 2 Феноменологія соціально-психологічного простору	12	2	2	8
Тема 3. Процеси та підстави категоризації особистістю соціального оточення	12	2	2	8
Тема 4. Емоційний інтелект та управління людьми	12	2	2	8
Тема 5. Соціально-психологічна дистанція у взаємодії з людьми	8	-	-	8
Тема 6. Організація спільної діяльності колективу	12	2	2	8

Тема 7. Авторитет керівника	12	2	2	8
Тема 8. Соціально-психологічна зрілість керівника	12	2	2	8
Тема 9. Лідерський потенціал керівника та його реалізація в управлінській взаємодії	12	2	2	8
Тема 10. Конфлікти в управлінській взаємодії	12	2	2	8
Залік	4	-	-	4
Всього годин	120	18	18	84

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Гоулман Д.. Эмоциональное лидерство. Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д.Гоулман, Р.Бояцис, Э.Макки; пер. с англ. – 4-е изд. – М.: Изд-во Альпина Паблишерз, 2010. – 300 с.
2. Журавлев А.Л. Нравственно-психологическая регуляция экономической активности / А.Л. Журавлев, А.Б. Купрейченко. – М.: Изд-во ИП РАН, 2003. – 436 с.
3. Журавлев А.Л. Психология совместной деятельности / А.Л. Журавлев. – М.: Изд-во ИП РАН, 2005. – 640 с.
4. Журавлев А.Л. Социально-психологическое пространство личности / А.Л. Журавлев, А.Б. Купрейченко. – М.: Изд-во ИП РАН, 2012. – 95 с.
5. Журавлев А.Л. Актуальные проблемы социально-ориентированных отраслей психологии / А.Л. Журавлев. – М.: Изд-во ИП РАН, 2011. – 560 с.
6. Занковский А.Н. Психология лидерства / А.Н. Занковский. – М.: Изд-во ИП РАН, 2011. – 290 с.
7. Купрейченко А.Б. Психология доверия и недоверия / А.Б. Купрейченко. – М.: Изд-во ИП РАН, 2008. – 46 с.
8. Латынов В.В. Психология коммуникативного воздействия / В.В. Латынов. – М.: Изд-во ИП РАН, 2013. – 368 с.
9. Ложкин Г.В. Лидерство: история и современность // Г.В. Ложкин, Н.Ю. Зубанова. – Персонал. Київ: МАУП. 2001. – 50 с.
10. Ложкин Г.В. Практическая психология конфликта / Г.В. Ложкин, Н.И. Повякель. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
11. Ложкін Г.В. Психологія праці: [навч. посібник] / Г.В. Ложкін, Н.Ю. Волянчук. – Хмельницький, 2013. – 206 с.
12. Москаленко В. В. Соціальна психологія / Москаленко В. В. – [2-е вид., виправ. та доповн.] – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.

4.2. Допоміжна література:

1. Адаир Д. Психология лидерства / Д. Адаир. – М.: Изд-во Эксмо, 2006. – 352 с.
2. Бондырева С.К. Толерантность (введение в проблему) / С.К. Бондырева, Д.В. Колесов. – М.: Изд-во ИПСИ; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЕК», 2003. – 240 с.
3. Винославська О.В., Карамушка Л.М. Міжособистісні стосунки і конфлікти / О.В. Винославська, Л.М. Карамушка // Психологія / За наук. ред. О.В.Винославської. – 2-е вид., перероб. та доповн. – Київ: Фірма ІНКІОС, 2007. – С. 225-232.

4. Винославська О.В., Малигіна М.П. Людські стосунки / О.В. Винославська, М.П. Малигіна. – 3-є вид., перероб. і доповн. – Київ : Комп'ютерпрес, 2010. – 142 с.
5. Воляннюк Н.Ю. Психологія взаємодії в системі «тренер-спортсмен» / Н.Ю. Воляннюк, А.И. Бузник, Г.В. Ложкин. – К.: ФФУ, 2009. – 66 с.
6. Карамушка Л.М. Формування команди як фактор забезпечення конкурентноздатності підприємств / Л. М. Карамушка, О. А. Філь, С. М. Сіушкіна // Актуальні проблеми психології. Том 1.: Економічна психологія. Організаційна психологія. Соціальна психологія : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – 2005. – Ч. 15. – С. 55–61.
7. Коваленко А. Б. Соціальна психологія / А. Б. Коваленко, М. Н. Корнєв. – К. : Геопринт, 2006. – 400 с.
8. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу / Москаленко В. В. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
9. Резник С.Д. Управление кафедрой: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 635 с.
10. Технології роботи організаційних психологів / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – Київ: «ІНКОС», 2005. – 363 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1 Денна форма

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	Тема. Загальні засади психології управлінської взаємодії 1. Управління як процес. Сутність управління. 2. Психологія управління як галузь психологічної науки. 3. Сфери застосування психології управління (ПУ) та її зв'язок з різними напрямками психології 4. Методи дослідження в психології управління Базова література: 1, 2; 4-5. Додаткова література: 8, 9. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте основні причини виникнення напрямку психології як психологія управлінської взаємодії. 2. Визначте основні напрямки розвитку психології управління
2	Тема. Феноменологія соціально-психологічного простору 1. Характеристики та види соціально-психологічного простору. 2. Базові положення щодо формування соціально-психологічного простору. 3. Функції соціально-психологічного простору Базова література: 2; 4-5. Додаткова література: 8. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте процес категоризації індивідом соціально-психологічного

	простору 2. Види соціально-психологічного простору
3	Тема. Процеси та підстави категоризації особистістю соціального оточення 1. Соціальна поведінка суб'єкту. 2. Критерії довіри та недовіри особистості у ділових відносинах. 3. Фактори довіри та недовіри особистості до інших людей. 4. Фактори поваги/неповаги інших людей. Базова література : 2; 5; 7. Додаткова література: 8. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Визначте основні критерії довіри до особистості. 2. Проаналізуйте взаємозв'язок факторів довіри/недовіри й факторів поваги/неповаги інших людей.
4	Тема. Емоційний інтелект та управління людьми 1. Структура емоційного інтелекту. 2. Роль емоційного інтелекту у процесах взаємодії. 3. Характеристика компонентів емоційного інтелекту. Базова література: 1. Додаткова література: 2; 4. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Порівняйте підходи різних авторів до визначення структури емоційного інтелекту. 2. Визначте структурні елементи емоційного інтелекту.
5	Тема. Організація спільної діяльності колективу 1. Поняття спільної діяльності. 2. Розподіл ролей у трудовому колективі. 3. Роль особистості керівника. Базова література: 3; 11. Додаткова література: 5; 6; 9; 10. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Поясніть відмінність між поняттями спільної та розподіленої діяльності. 2. Розкрийте феномен подвійної ролі.
6	Тема. Авторитет керівника 1. Особистісні якості керівника трудового колективу. 2. Процедури експертного оцінювання особистісних якостей та ефективності керівника. 3. Сутність та складові авторитету керівника. Базова література: 12. Додаткова література: 7; 10. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Розкрийте поняття «авторитет керівника». 2. Особистісні та професійні якості керівника.

7	Тема. Соціально-психологічна зрілість керівника 1. Феномен психологічної зрілості. 2. Рефлексивність. 3. Ціннісно-смилова раціональність поведінки керівника. Базова література: 12. Додаткова література: 8. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте феномен психологічної зрілості 2. Ціннісно-смилова ієрархія особистості керівника
8	Тема. Лідерський потенціал керівника та його реалізація в управлінській взаємодії 1. Поняття про психологічний та лідерський потенціал. 2. Психологічна компетентність лідерів у контексті управління. 3. Комунікативні бар'єри у взаємовідносинах. Базова література: 1; 6; 8; 9. Додаткова література: 1; 10. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: Проведіть порівняльний аналіз понять «психологічний потенціал» та «лідерський потенціал».
9	Тема Конфлікти в управлінській взаємодії 1. Феноменологія конфліктів. 2. Конфліктогени керівника, міжособистісні конфлікти, субординація в управлінській взаємодії. 3. Профілактика конфліктів та шляхи подолання. Базова література: 10. Додаткова література: 3; 4; 10. Завдання на СРС: I. Ведення термінологічного словника. II. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте типи конфліктів. 2. Способи розв'язання конфліктів.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

сформувати у студентів: розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	Тема 1. Загальні засади психології управлінської взаємодії <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про історичні передумови виникнення психології управлінської взаємодії Питання для обговорення: 1. Історія розвитку психології управління в надрах філософських вчень. А) Ідеї мислителів Античності та їх відображення поглядів в сучасності. Б) Ідеї мислителів епохи Відродження та Нового часу 2. Ідеї психології управління в працях українських науковців та політичних діячів 3. Основні школи наукового управління А) Школа наукового управління Ф.Тейлор, Л. та Ф. Гілберт, Г. Гант. Б). Школа фордизму Г. Форд. В) Класична (адміністративна) школа управління А. Файоль, М. Вебер Г) Школа людських стосунків М. Фолет, Е. Мейо Д) Школа поведінкових наук (Із 1950 до сьогодні) А. Мослоу, Д. Мак-Грегорф, Ф. Генсберг, Р. Лайкерт та інші вчені-біхевіористи 4. Передумови виникнення Психології управління. Її предмет та основні завдання. 5. Методи дослідження психології управління, їх специфіка. 6. Охарактеризуйте міждисциплінарні зв'язки психології управління та поясніть їх значення 7 Охарактеризуйте сучасний стан досліджень в Психології управління, визначте сфери її застосування та окресліть спектр проблематики. Завдання на самостійну роботу студентів: Проаналізуйте складові процесу управління. Основні методи дослідження в психології управління Завдання для поточного контролю: Почати заповнювати словник психологічних термінів.
2	Тема 2. Феноменологія соціально-психологічного простору <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про види соціально-психологічного простору. Питання для обговорення: 1. Охарактеризуйте процес категоризації індивідом соціально-психологічного простору. 2. Розкрийте характеристики і види соціально-психологічного простору. 3. Проаналізуйте взаємодетермінацію соціально-психологічного простору і соціальної поведінки суб'єкту. 4. Проаналізуйте фактори соціально-психологічного простору. 5. Розкрийте базові положення щодо формування соціально-психологічного простору. 6. Проаналізуйте функції соціально-психологічного простору. 7. Завдання на самостійну роботу студентів: Що впливає на формування соціально-психологічного простору в житті особистості? Завдання для поточного контролю Заповнювати словник психологічних термінів.
3	Тема 3. Процеси та підстави категоризації особистістю соціального оточення <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про особливості

	категоризації особистістю соціального оточення та значення довіри в ділових стосунках Питання для обговорення: 1. Види та типи довіри/недовіри. 2. Охарактеризуйте критерії довіри й недовіри особистості у ділових відносинах. 3. Соціально-психологічні функції довіри/недовіри до людей 4. Розкрийте фактори довіри та недовіри особистості до інших людей. 5. Особистісні детермінанти довіри до людей 6. Охарактеризуйте фактори поваги/неповаги інших людей. Завдання на самостійну роботу студентів: Особливості поведінки партнерів за наявності довіри/недовіри у ділових відносинах. Завдання для поточного контролю: Заповнювати словник психологічних термінів.
4	Тема 4. Емоційний інтелект та управління людьми Мета: систематизувати та поглибити знання студентів про поняття емоційний інтелект та його значення в спільній діяльності Питання для обговорення: 1. Розкрийте структуру емоційного інтелекту. Порівняйте підходи різних авторів (Гоулман, Маєр, Бар-Он) 2. Проаналізуйте роль емоційного інтелекту у сфері життєдіяльності та самоздійснення особистості. 3. Визначте роль емоційного інтелекту у сфері спілкування. 4. Проаналізуйте роль емоційного інтелекту в професійній діяльності керівника. 5. Показники розвитку емоційного інтелекту. Способи розвитку емоційного інтелекту керівника. 6. Способи впливу на людей засобами розвиненого емоційного інтелекту у сфері спілкування. Завдання на самостійну роботу студентів: Порівняйте підходи різних авторів до визначення структури емоційного інтелекту. Завдання для поточного контролю : Заповнювати словник психологічних термінів.
5	Тема 6. Тема Організація спільної діяльності колективу Мета: систематизувати та поглибити знання студентів про сутність спільної діяльності та способів її організації Питання для обговорення: 1. Поясніть відмінність між поняттями спільної та розподіленої діяльності. 2. Охарактеризуйте феномени групи, на які впливає спільна діяльність. 3. Проаналізуйте особливості розподілу ролей у трудовому колективі. 4. Розкрийте роль особистості керівника в організації спільної діяльності. 5. Проаналізуйте особливості організації керівником спільної діяльності в умовах радикальних соціально-психологічних змін. 6. Причини змін ролі особистості в колективі. Завдання на самостійну роботу студентів: Проаналізуйте можливі помилки керівника під час організації спільної діяльності колективу . Завдання для поточного контролю : Заповнювати словник психологічних термінів.

6	Тема 7. Тема Авторитет керівника <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про структуру авторитету особистості керівника та значення авторитету в процесі керівництва. Питання для обговорення: 1. Особистісні якості керівника трудового колективу. 2. Охарактеризуйте взаємозв'язок понять «авторитет» і «влада». 3. Проаналізуйте чинники, що сприяють становленню авторитету керівника. 4. Особистісні і професійні якості керівника, їх залежність 5. Поясніть, у чому полягає експертне оцінювання особистісних якостей та ефективності керівника. Завдання на самостійну роботу студентів: Проаналізуйте чинники, що сприяють формуванню негативного авторитету керівника. Завдання для поточного контролю : Заповнювати словник психологічних термінів.
7	Тема 8. Тема Соціально-психологічна зрілість керівника <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про показники соціально-психологічної зрілості керівника Питання для обговорення: Охарактеризуйте феномен психологічної зрілості. 1. Проведіть порівняльний аналіз зрілості особистісної, психологічної, соціальної. 2. Охарактеризуйте критерії соціально-психологічної зрілості. 3. Розкрийте значення рефлексивності у професійній діяльності керівника. 4. Проаналізуйте ціннісно-смыслову раціональність поведінки керівника. 5. Яким чином співвідносяться особистісні якості, професійні якості та соціально-психологічна зрілість? Завдання на самостійну роботу студентів: Чи можна сприяти розвитку соціально-психологічної зрілості керівника? Яким чином? Завдання для поточного контролю : Заповнювати словник психологічних термінів.
8	Тема 9. Тема Лідерський потенціал керівника та його реалізація в управлінській взаємодії <i>Мета:</i> систематизувати та поглибити знання студентів про значення лідерського потенціалу керівника Питання для обговорення: 1. Проведіть порівняльний аналіз понять «психологічний потенціал» та «лідерський потенціал». 2. Теорії лідерства. 3. Охарактеризуйте основні лідерські якості керівника та їх зміст. 4. Проаналізуйте основні типи комунікативних бар'єрів у взаємовідносинах. 5. Визначте лідерський потенціал керівника у соціальній групі. 6. Розкрийте базові взаємопов'язані характеристики лідерського потенціалу. Завдання на самостійну роботу студентів: Охарактеризуйте способи розвитку лідерських якостей.. Завдання для поточного контролю : Заповнювати словник психологічних термінів.
9	Тема 10. Т Конфлікти в управлінській взаємодії

	Мета: систематизувати та поглибити знання студентів про роль конфлікту в управлінській діяльності. Питання для обговорення: 1. Охарактеризуйте типи конфліктів. 2. Наведіть класифікацію причин виникнення конфліктів. 3. Проведіть аналіз конфліктогенів керівника. 4. Розкрийте значення субординації в управлінській взаємодії. 5. Проаналізуйте заходи щодо профілактики конфліктів та шляхи їх подолання. Завдання на самостійну роботу студентів: Проаналізуйте найчастіші причини конфліктів в організації та способи їх профілактики чи вирішення Завдання для поточного контролю : Завершити заповнення словника психологічних термінів.
--	---

6. Самостійна робота студента

Студенти самостійно опрацьовують питання:

Тема 5. Соціально-психологічна дистанція у взаємодії з людьми

Сутність та роль соціально-психологічної дистанції в процесі взаємодії.
Функції соціально-психологічної дистанції у міжособистісній взаємодії та управлінні.
Імплицитні уявлення про психологічну дистанцію.
Особистісна детермінація психологічної дистанції.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал кредитного модуля «Психологія управлінської взаємодії» студенти виконують індивідуальне семестрове завдання шляхом складання словника психологічних термінів. Це завдання сприяє поглибленню теоретичних знань студентів з усіх тем навчальної дисципліни, розвиває навички самостійної роботи з літературою. Словник складається студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача. Студенти здають виконану роботу викладачу за два тижні до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь студента на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) студентом пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. Студент, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету студента в системі «Кампус» або на сайті кафедри психології і педагогіки.

Студент на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Використання ноутбуків, смартфонів (та інших подібних засобів) для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від студентів до викладача під час лекції. Викладач може ставити питання окремим студентам або загалом аудиторії. Допускається діалог між студентами і викладачем на лекції.

На семінарських заняттях студенти фокусують свою увагу на засвоєнні, узагальненні та систематизації знань з «Психологія управлінської взаємодії», базових психологічних категорій, особливостей формування лідерських якостей, психологічної зрілості особистості, історичних передумов й логіки розвитку психологічної науки та її значення в управлінській діяльності, базових атрибутів теоретико-методологічного аналізу тощо.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologen_pro_plagiat.pdf, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття](#), [складання словника психологічних термінів](#), [модульна контрольна робота](#).

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання студентами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу](#).

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших студентів у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) якість ведення термінологічного словника;
- 3) написання модульної контрольної роботи.

Студент отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях несвоєчасне виконання словника психологічних спричиняють зниження рейтингу студента. Належна підготовка студента до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання студента визначені у положенні про РСО з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Викладач оцінює роботу студента на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг студента станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 4 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 7-8 семінарських заняттях) навчання повідомляється студенту на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

Словник психологічних термінів (термінологічний словник) – невід’ємна частина роботи студента протягом семестру під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія управлінської взаємодії». На кожному лекційному занятті викладач, після повідомлення теми та мети заняття, називає основні поняття теми (10-12 понять), ті поняття, які створюють тезаурус науки. Студенту необхідно завести окремий зошит, в якому він буде опрацьовувати усі поняття навчальної дисципліни «Психологія управлінської взаємодії». Нумерація понять в словнику наскрізна, завдання виконується в рукописній формі. Здати словник необхідно викладачу-лектору за два тижні до заліково-екзаменаційної сесії.

На 15-16 тижні семестру студенти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному занятті, тривалість МКР – 30 хвилин. Модульна контрольна робота містить двадцять тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді серед яких правильною є лише одна. Задача студента – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку студента) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП завдань.](#)

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9.Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Працюючи на лекції студенту варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач. Якщо студент буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при підготовці до семінарського заняття. Якщо після цього студент презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших студентів, ставитиме питання викладачу та студентам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковою навчальною літературою. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо студент не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи студента і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладачі

проф. каф. психології і педагогіки, док. психол. н. Ложкін Георгій Володимирович

ст. викл. кафедри психології і педагогіки, к.психол.н, Москаленко Ольга Володимирівна

Ухвалено кафедрою психології і педагогіки (протокол № 5 від 18.11.2020 р.)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 5 від 14.01.2021 р.)

**Рейтингова система оцінювання результатів навчання
(для студентів денної форми)**

Рейтинг студента з дисципліни «Психологія управлінської взаємодії» складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших студентів у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) якість ведення термінологічного словника;
- 3) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 54 (кількість балів на 1 занятті – 6):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слушними доповненнями відповідей інших студентів у процесі дискусії	5-6
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	3-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-2
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2. Складання словника психологічних термінів

Максимальна кількість балів за складання словника дорівнює

$$0,26 \text{ бали} \times 100 \text{ терміни} = 26 \text{ балів}$$

Критерії оцінювання:

0,26 – наведено повне визначення терміну;

0,13 – визначення неповне;

0 – визначення відсутнє.

3. Складання модульної контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 20),
(максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

вірно виконано всі тестові завдання	20
вірно виконано половину тестових завдань	10
не вірно виконано всі тестові завдання	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 54 + 26 + 20 = 100 \text{ балів.}$$

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6R$) мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) так званим «автоматом» відповідно до набраного рейтингу;

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

При цьому попередній рейтинг студента з дисципліни скасовується і він отримує оцінку R_3 тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку, але на мінімальні бали і не мають рейтинг 60 балів, виконують залікову контрольну роботу.

Студенти, які не виконали всіх передбачених програмою дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Залікова контрольна робота складається з трьох теоретичних питань за тематичними розділами курсу та виконується письмово.

Приклад:

Варіант 1.

1. Психологічний зміст управлінської діяльності.
2. Комунікативна компетентність керівника як умова ефективної управлінської взаємодії.
3. Соціально-психологічні основи прийняття управлінських рішень.

Варіант 2.

1. Особливості поведінки особистості в організації.
2. Проблеми формування ефективного колективу і команди Вплив соціальних установок особистості на її поведінку в організації
3. Теорії трудової мотивації

Залікова контрольна робота оцінюються за шкалою 100 балів. Перше запитання оцінюється із 34 балів, друге та третє із 33 балів.

Кожне питання оцінюється відповідно до **системи оцінювання**:

“відмінно”, повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 34 (33) ...30 балів;

“добре”, достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 29...25 балів;

“задовільно”, неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 24...20 балів;

“незадовільно”, незадовільна відповідь – 0 балів.

Для отримання студентом відповідних оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Охарактеризуйте процес категоризації індивідом соціально-психологічного простору.
2. Розкрийте характеристики і види соціально-психологічного простору.
3. Проаналізуйте фактори соціально-психологічного простору.
4. Розкрийте базові положення щодо формування соціально-психологічного простору.
5. Проаналізуйте функції соціально-психологічного простору.
6. Проаналізуйте взаємодетермінацію соціально-психологічного простору і соціальної поведінки суб'єкту.
7. Охарактеризуйте критерії довіри й недовіри особистості у ділових відносинах.
8. Розкрийте фактори довіри та недовіри особистості до інших людей.
9. Охарактеризуйте фактори поваги/неповаги інших людей.
10. Проаналізуйте взаємозв'язок факторів довіри/недовіри й факторів поваги/неповаги інших людей.
11. Розкрийте структуру емоційного інтелекту.
12. Проаналізуйте роль емоційного інтелекту у сфері життєдіяльності та самоздійснення особистості.
13. Визначте роль емоційного інтелекту у сфері спілкування.
14. Проаналізуйте роль емоційного інтелекту в професійній діяльності керівника.
15. Охарактеризуйте модель емоційного лідерства.
16. Охарактеризуйте основні підходи до вивчення психологічної дистанції.
17. Проаналізуйте функції соціально-психологічної дистанції у міжособистісній взаємодії та управлінні.
18. Охарактеризуйте імпліцитні уявлення про психологічну дистанцію.
19. Розкрийте зв'язок психологічної дистанції з категоризацією особистістю соціального простору.
20. У чому полягає особистісна детермінація психологічної дистанції.
21. Поясніть відмінність між поняттями спільної та розподіленої діяльності.
22. Охарактеризуйте феномени групи, на які впливає спільна діяльність.
23. Проаналізуйте особливості розподілу ролей у трудовому колективі.
24. Розкрийте роль особистості керівника в організації спільної діяльності.
25. Проаналізуйте особливості організації керівником спільної діяльності в умовах радикальних соціально-психологічних змін.
26. Розкрийте поняття «авторитет керівника».
27. Охарактеризуйте взаємозв'язок понять «авторитет» і «влада».
28. Проаналізуйте чинники, що сприяють становленню авторитету керівника.
29. Охарактеризуйте особистісні якості керівника трудового колективу.
30. Поясніть, у чому полягає експертне оцінювання особистісних якостей та ефективності керівника.
31. Охарактеризуйте феномен психологічної зрілості.
32. Проведіть порівняльний аналіз зрілості особистісної, психологічної, соціальної.
33. Охарактеризуйте критерії соціально-психологічної зрілості.
34. Розкрийте значення рефлексивності у професійній діяльності керівника.
35. Проаналізуйте ціннісно-смыслову раціональність поведінки керівника.
36. Проведіть порівняльний аналіз понять «психологічний потенціал» та «лідерський потенціал».
37. Визначте лідерський потенціал керівника у соціальній групі.
38. Розкрийте базові взаємопов'язані характеристики лідерського потенціалу.
39. Охарактеризуйте основні лідерські якості керівника та їх зміст.
40. Проаналізуйте основні типи комунікативних бар'єрів у взаємовідносинах.
41. Охарактеризуйте типи конфліктів.

42. Наведіть класифікацію причин виникнення конфліктів.
43. Проведіть аналіз конфліктогенів у спілкуванні керівника.
44. Розкрийте значення субординації в управлінській взаємодії.
45. Проаналізуйте заходи щодо профілактики конфліктів та шляхи їх подолання.